

การศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาการนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก

นายพิชัย ปานยิ้ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-298-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016867

๕๑๐๓๐๘๗๘๗

A STUDY OF EDUCATION SUPERVISION PERFORMANCES AND PROBLEMS
OF PRE-PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF TAK PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Mr. Pichai Panjiem

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Education Administration
Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-298-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาการนิเทศการศึกษาระดับ
ก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดตาก
โดย นายพิชัย ปานยิ้ม
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ นุสรวาสดี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ต้นติเมธ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ นุสรวาสดี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ นุญจิตราดุลย์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พชัย ปานยิ้ม : การศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาการนิเทศการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา
ของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก (A STUDY OF EDUCATION
SUPERVISION PERFORMANCES AND PROBLEMS OF PRE - PRIMARY SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF TAK PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ว.โลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 198 หน้า. ISBN 974-577-
298-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานและปัญหาการนิเทศการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา
ศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน
204 ฉบับ ไปยังกลุ่มประชากรซึ่งเป็นผู้บริหาร โรงเรียนที่เปิดทำการสอนระดับก่อนประถมศึกษา แบบสอบถาม
ได้รับคืน จำนวน 193 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.61 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

1. งานด้านแนวการจัดประสบการณ์ มีการประชุมชี้แจง เตรียมตัวครูผู้สอน แนะนำให้ครูผู้สอน
ตามแผนการจัดประสบการณ์ และประเมินผลจากการสังเกตการสอน 2. ด้านการพัฒนาบุคลากร มีการ
สำรวจความสนใจและสมัครใจของครู ให้โอกาสครูผู้สอนได้แสดงผลงานอย่างอิสระ และสังเกตพัฒนาการ
ด้านการสอนของครู 3. งานด้านสื่อการเรียนการสอน มีการส่งครูเข้ารับการอบรม สัมภาษณ์ให้ครูผลิต
สื่อใช้เอง ให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ และให้มีศูนย์เก็บสื่อกลางของ โรงเรียน 4. งานด้านการอำนวยความสะดวก
และให้การบริการด้านอื่นๆ ได้มีการให้ครูช่วยกันปรับปรุงอาคาร ห้องเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ ส่งเสริม
ครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน 5. งานด้านการประเมินผล มีการประเมินผลโดยผู้บริหารและครูวิชาการ
ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการ และให้ครู เก็บบันทึกผลการประเมินไว้เป็นหลักฐาน

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา คือ ขาดแคลนบุคลากร
ขาดงบประมาณสนับสนุน เครื่องมือการประเมินไม่มีความเหมาะสม โรงเรียนไม่มีโอกาสกำหนดวิธีการประเมินและ
ขาดการติดตามผลการประเมิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อคนติดต่อ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

PICHAI PANJIEM : A STUDY OF EDUCATION SUPERVISION PERFORMANCES AND PROBLEMS OF PRE-PRIMARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF TAK PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. VALAIRAT BOONSWASDI, 198 PP. ISBN 974-577-298-4

The objective of this research was to study performances and problems of pre-primary school administrators under the jurisdiction of the Office of Tak Provincial Primary Education. Two hundred and four questionnaires were sent to samples who were principals. One hundred and ninety three completed questionnaires counted 94.61% were returned. Percentage was used for data analysis.

Research findings were as follows:

1. Curriculum implementation was done by organizing meeting to inform and advise teachers with a view to enable teachers to conduct and evaluate the instruction.
2. Personnel development was promoted by surveying teachers' interest and willingness to teach their classes, allowed teachers to have freedom to teach and observing teacher's instructional behaviour.
3. Instructional aids promotion was done by sending instructional aids to teachers, and assigning responsible staff to take care of instructional aids and providing central storage for keeping instructional aids.
4. Facilities and other services was conducted by promoting teachers to improve building and classroom and equipment, and encouraging teachers to participate in community activities
5. Evaluation was conducted by school administrators and academic teachers, encouraging teachers to participate in process formulation, and informed the teachers to keeps evaluation report for further reference

Problem resulted from supervision performance were due to shortage of staff, insufficient budget and poor evaluation instruments. In addition teachers were not provided opportunity to formulate evaluation and school principals did not follow up the evaluation.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ
และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการ
สร้างเครื่องมือวิจัย คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข
บุญสวัสดิ์ อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช อาจารย์สวัสดิ์ จงกล และอาจารย์เลี่ยม
พูลเอี่ยม จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง อนึ่ง ทนในการดำเนินการทำวิจัยครั้งนี้ บางส่วน
ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย และขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

พิชัย ปานยิ้ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประโยชน์ของการวิจัย	9
คำถามที่ต้องการคำตอบในการวิจัย	9
คำนิยามศัพท์ในการวิจัย	10
วิธีดำเนินการวิจัย	11
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	12
2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	14
ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	16
ความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศการศึกษา	17
หลักการนิเทศการศึกษา	18
บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา	21
แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร (แนวการจัดประสบการณ์) ระดับ ก่อนประถมศึกษา	30
ผู้บริหารโรงเรียนกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	35
การนิเทศการศึกษาด้านแนวการจัดประสบการณ์	40
การนิเทศการศึกษาด้านพัฒนาบุคลากร	43
การนิเทศการศึกษาด้านสื่อการเรียนการสอน	44
การนิเทศการศึกษาด้านการอำนวยความสะดวกและการ บริการด้านอื่น	45
การนิเทศการศึกษาด้านการประเมินผล	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	53
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียน	61
ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาระดับ ก่อนประถมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน	94
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	113
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	113
วิธีดำเนินการวิจัย	113
สรุปผลการวิจัย	114
อภิปรายผลการวิจัย	123
ข้อเสนอแนะ	144
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	146
บรรณานุกรม	147
ภาคผนวก	153
ประวัติผู้เขียน	190

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน และแบบสอบถามที่สมบูรณ์.....	56
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ.....	59
3	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา งานด้านแนวการจัดประสบการณ์	61
4	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา งานด้านการพัฒนาบุคลากร	73
5	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา งานด้านสื่อการเรียนการสอน	79
6	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา งานด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการด้านอื่น	84
7	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษา งานด้านการประเมินผล	90
8	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา งานด้านแนวการจัดประสบการณ์	94
9	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา งานด้านการพัฒนาบุคลากร	99
10	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา งานด้านสื่อการเรียนการสอน	102
11	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา งานด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการด้านอื่น	105
12	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา งานด้านการประเมินผล	109